

a praeposito + abl. – -tól, -től
Actium, -ii, n. – az Ion-tengerbe nyúló hegylök Epirusban; Octavianus, a későbbi Augustus császár győzelmének színhelye
adlego 3 -legi -lectum – hozzáválaszt, beválaszt
Africa, -ae, f. – világrész, illetve a római provincia neve
captus 3 – elfogott, fogságba esett
Civilis 2 – polgári
Civis, -is, m. f. – polgár
decretis honorificis – -i, n. – döntés, határozat; mód- vagy eszközhatározó: „megítisztelő határozataival”
deposco 3 -podosci – kíván, követel
dominus, -i, m. – úr, gazda
dux, ducis, m. – vezér, vezető
eadem – - - lásd az **idem, eadem, idem** („ugyanő, ugyanaz”) névmás ragozását a nyelvtanban az 5. olvasmány után! - **iuraverunt in eadem verba** – „ugyanúgy fele esküdtek” (szó szerint: „ugyanazokra szavakra esküdtek”, vö. **iuro 1**)
eo bello – időhatározó vagy képes helyhatározó: „azon háború folyamán, abban a háborúban”
externus 3 – külső, külföldi
ferē – csaknem, mintegy, körülbelül
fugio 3 fugi fugiturus – elfut, elmenekül, elszökik
Callia, -ae, f. – kelták lakta terület, kb. a mai Franciaország, Svájc, Benelux államok területén
gero 3 gessi gestum – visel
Hispania, -ae, f. – provincia kb. a mai Spanyolország és Portugália területén
honorificus 3 – megítisztelő, kitüntető
iuro 1 – esküszik, esküt tesz; **in verba iurare** – vkinek hűséget esküszik (ti. utánamond-ja az eskü szavait)
mare, -is, n. – tenger; **terra et mari** – szárazon és vízen
victor, -oris, m. – győztes
supplicium, -ii, n. – (halál)büntetés
trado 3 -didi -ditum – átad, kézbe ad, kiszolgáltat
triginta ragozhatatlan – harminc
verbum, -i, n. – szó, **in verba iurare** – vkinek hűséget esküszik (ti. utánamondja az eskü szavait)
Sicilia, -ae, f. – Szicília, Róma első tartomány
Sardinia, -ae, f. – sziget Itáliától nyugatra ragozását a nyelvtanban!
servorum – **genitivus partivus** annak kifejezésére, hogy valamiből egy bizonyos mennyiségről van szó: „a rabszolgák közül” ti. **triginta fere milia** fejezi ki, hogy belőlük mennyiről van szó
quī, quō – lásd a **qui, quae, quod** névmás ragozását a nyelvtanban!
praedo, -onis, m. – rabló, kalóz
parco 3 peperci parsurus – (meg)kímél; **praeposito + ablativus**
ordo, -inis, m. – sor, rend
pacō 1 – lecsendesít, megbékéltet, meghódít, elhódít; **akitől/amitől elhódít: a, ab**
terrarum – földkerekség; **toto orbe terrarum** – „hol?” kérdésre felelő helyhatározó
orbis, -is, m. – kör, kerekesség; **orbis terrarum** – mondja meg, pontosan hány ezer hat: „több ezer”, itt a **triginta** számnév (melynek **genitivusa: milium**) jelentése te-ma. A **singularis ragozhatatlan**; a **plurals** névmás **dativusa: milia** – a **mille** (= ezer) számnév többes szá-névmas **dativusa**
mili – nekem; a **sing. 1. személyű személyes**
mihī – engem, az én vmi-m
meus 3 – enyém, az én vmi-m

NYELVTAN

A praeteritum imperfectum

A praeteritum imperfectum a múltbeli folyamatos vagy ismétlődő cselekvés kifejezésére szolgáló igeidő.

Képzése: imperfectum tö + időjel + személyrag. Az időjel az I. és a II. coniugatióban -ba-, a III. és a IV. coniugatióban -eba-. Az egyes szám 1. személy személyragja itt: -m.

...összes, mind
 ... valamín keresztül,
 ... mögött
 ... miután
 ... mellette elmegy,
 ... - miatt, -ért
 ... -i és „hol?” kér-
 ... dativus
 ... nyosság
 ... - fölött, -on, -en,
 ... zedben) tart
 ... „hol?”
 ... dadalmi
 ... dadalmaskodó,
 ... et kísérő öröm-
 ... menet
 ... ruházat
 ... a forumon át a
 ... szövegben abla-
 ... képre felel
 ... Gyöz győzelmet
 ... erő, bátorság;
 ... határozó: „kiva-